

Zadanie na 9. seminár z predmetu *Štátoveda*
- štvrtok 26. 11. 2026

téma: **Priama demokracia**

zadanie teoretické:

- 1) naštudovať príslušné časti v učebnici
- 2) vypočítať si príslušnú prednášku

zadanie praktické:

- pripraviť si **odpovede** aj s **podrobným odôvodnením** na nasledujúce úlohy:

Úloha č. 1

1.1 Aké rizika so sebou prináša priamy výkon moci občanmi?

(napr. prostredníctvom referenda)

1.2 Ako by bolo možné tieto riziká odstrániť?

(aké opatrenia, aká ústavná / zákonná úprava...)

Úloha č. 2

Zodpovedanie otázok k textu – výňatky z vybraných ústav týkajúce sa referenda.

(Texty sú na ďalšej strane)

Ústava Republiky Poľsko

Čl. 125

- (1) Celoštátne referendum môže byť vyhlásené vo veciach mimoriadneho významu pre štát.
- (2) Právo vyhlásiť referendum patrí Sejmu, ktorý o tom rozhoduje absolútnou väčšinou prítomných poslancov, a to za prítomnosti najmenej polovice poslancov, alebo prezidentovi republiky so súhlasom Senátu, ktorý o udelení súhlasu rozhoduje absolútnou väčšinou hlasov senátorov.
- (3) Výsledky celoštátneho referenda sú záväzné, ak sa na ňom zúčastnila viac ako polovica tých, ktorí majú právo hlasovať.
- (4) O platnosti celoštátneho referenda a referenda podľa Článku 235 ods. 6 rozhoduje Najvyšší súd.
- (5) Zásady a procesný postup pre uskutočnenie referenda upraví zákon.

Čl. 235

- (1) Návrh na zmenu Ústavy môže predložiť: najmenej jedna pätina zákonného počtu poslancov, senát alebo prezident Republiky.
- (2) Zmeny Ústavy sa vykonávajú prostredníctvom zákona prijatého Sejmom a následne v rovnakom znení aj Senátom, a to v lehote 60 dní.
- (3) Prvé čítanie zákona o zmene Ústavy sa uskutoční najskôr 30 dní po predložení návrhu do Sejmu.
- (4) Návrh zákona o zmene Ústavy Sejm prijíma najmenej dvojtretinovou väčšinou za prítomnosti najmenej polovice zákonného počtu poslancov a Senát absolútnou väčšinou hlasov za prítomnosti najmenej polovice zákonného počtu senátorov.
- (5) Prijatie návrhu zákona, ktorým sa menia ustanovenia Kapitol I, II alebo XII Ústavy sa uskutoční nie skôr ako 60 dní po prvom čítaní návrhu zákona.
- (6) Ak návrh zákona na zmenu Ústavy súvisí s ustanoveniami Kapitol I, II alebo XII, subjekty uvedené v odseku 1 môžu vyžadovať, aby sa do 45 dní od prijatia návrhu zo strany Senátu uskutočnilo potvrdzujúce referendum. (...) Zmena Ústavy sa považuje za prijatú, ak väčšina hlasujúcich podporila takúto zmenu.
- (7) Po ukončení postupov uvedených v predchádzajúcich odsekoch 4 a 6 maršálek Sejmu predlží prijatý zákon prezidentovi republiky na podpis. Prezident republiky zákon podpíše do 21 dní od jeho doručenia a nariadi jeho vyhlásenie v Zbierke zákonov Republiky Poľsko.

Ústava Španielska

Čl. 92

- (1) Politické rozhodnutia osobitného významu môžu byť predložené na konzultatívne referendum všetkým občanom.
- (2) Referendum vyhlási Kráľ na základe návrhu predsedu vlády, ktorý bol vopred schválený v Kongrese.
- (3) Organický zákon upraví podmienky a procesný postup pri jednotlivých formách referenda predpokladaných v tejto Ústave.

Čl. 168

- (1) V prípade celkovej revízie ústavy alebo ústavnej zmeny, ktorá sa vzťahuje na úvodné ustanovenia, kapitolu 2 oddiel 1 titul 1 alebo na titul 2, musí byť prijatá zásadne dvojtretinovou väčšinou oboch komôr, Cortes Generales sa ihneď rozpustia.
- (2) Novozvolené komory musia toto uznesenie potvrdiť a prejednať nový text ústavy, ktorý musí byť schválený dvojtretinovou väčšinou oboch komôr.
- (3) Po prijatí ústavnej zmeny v Cortes Generales je táto predložená k schváleniu v ľudovom hlasovaní.

Aké druhy referenda upravujú vybrané ústavy (poľská a španielska)? z hľadiska klasifikácie podľa

- (1) časový okamih vo vzťahu k rozhodovaniu parlamentu
- (2) nutnosť rozhodnúť o určitej otázke
- (3) iniciátor referenda
- (4) záväznosť výsledkov referend